Prima instanță: Judecătoria Hîncești (sediul Central), judecător Grosu Victoria

Dosarul nr. 2a-173/24
(2-23068057-02-2a-16012024)

D E C I Z I E

18 iunie 2024 mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios administrativ
al Curții de Apel Chișinău

Instanța compusă din:
Președintele completului Ana Panov
Judecători Dorin Dulghieru și Ruxanda Pulbere

Grefier Daniela Cucerenco

Examinând în ședința de judecată publică cererea de apel declarată de către Galițchi Alexei,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Galițchi Alexei împotriva Președintelui Republicii Moldova, Procuraturii Republicii Moldova, Consiliului Superior al Magistraturii și Judecătoriei Chișinău cu privire la încasarea prejudiciul moral cauzat prin infracțiune și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva hotărârii Judecătoriei Hîncești (sediul Central) din 18 ianuarie 2024, prin care s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Galițchi Alexei împotriva Președintelui Republicii Moldova, Procuraturii Republicii Moldova, Consiliului Superior al Magistraturii și Judecătoriei Chișinău cu privire la încasarea prejudiciul moral cauzat prin infracțiune și compensarea cheltuielilor de judecată,

a c o n s t a t a t:

Argumentele reclamantului:

1. Galițchi Alexei a depus o cerere de chemare în judecată împotriva Președintelui Republicii Moldova, Procuraturii Republicii Moldova, Consiliului Superior al Magistraturii și Judecătoriei Chișinău cu privire la încasarea prejudiciul moral cauzat prin infracțiune și compensarea cheltuielilor de judecată.
2. În motivarea acțiunii a indicat că la 27 martie 2019 a depus prin intermediul avocatului său, Daniliuc Nicolae, o plângere Procurorului-Șef al Procuraturii Anticorupție, în care a solicitat începerea urmăririi penale în privința judecătorilor ***** în temeiul art. *****Cod penal. Prin ordonanța procurorului în Procuratura Anticorupție, Compan Dorin din 9 aprilie 2019 i s-a refuzat în primirea, înregistrarea și examinarea plângerii sale.
3. La 16 mai 2019, prin intermediul avocatului, a contestat ordonanța menționată în ordinea art. 299^1, 299^1 Cod de procedura penală, încă prin ordonanța Procurorului în Procuratura Anticorupție, Bețișor Adriana din 31 mai 2019 contestația a fost respinsă.

4. La 11 iunie 2019, în ordinea art. 313 Cod de procedură penală, a contestat la Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana ordonanțele din 9 aprilie 2019 și 31 mai 2019, contestație respinsă prin încheierea judecătoriei Chișinău sediul Ciocana din 30 iulie 2019.
5. Fiind atacată cu recurs încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 30 iulie 2019, Curtea de Apel Chișinău a respins recursul ca inadmisibil.
6. A considerat că ordonanțele procurorilor au un caracter superficial, iar situația de fapt și de drept este analogică cu cea stabilită de CtEDO în hotărârea din 2 noiembrie 2020 în cauza Matasaru și Savinschi c. Moldovei. Atît organul de urmărire penală, dar și procurorii nu au oferit un răspuns la toate întrebările avocatului ales de Galițchi Alexei, prin ce au încălcat prevederile art. 1 al CEDO.
7. A insistat că prin abuzurile și acțiunile criminale al instanței naționale, care a adoptat sentința din 17 mai 2013 în privința sa, i- a fost aplicat arest preventive pînî la intrarea sentinței în vigoare, pe parcursul a 63 luni și 25 zile, fiindu-i violat unul din drepturile fundamentale garantate de art. 25 din Constituție – dreptul la libertate și la siguranță și art. 5 CEDO. O reparație echitabilă a prejudiciului moral cauzat prin aplicarea în privința sa a arestului preventive pe un termen de 63 luni și 25 zile, ar constitui suma de 12 000 000 euro.
8. Astfel, în temeiul articolelor 8 din Declarația drepturilor omului, articolul 14 din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice, articolelor 1, 6, 13, 41 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale, articolului 1 al Primului Protocol adițional la Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale, articolelor 1, 4, 7, 8, 20 din Constituția Republicii Moldova, articolelor 19, 2006 Cod civil, Galițchi Alexei a solicitat încasarea în mod solidar de la Președintele Republicii Moldova, Consiliul Superior al Magistraturii, Procuratura Republicii Moldova și Judecătoria Chișinău în beneficiul său a sumei în mărime de 12 000 000,00 euro cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin infracțiune, și anume prin aplicarea în privința sa a arestului preventiv pe parcursul a 63 luni și 25 zile și suma de 20 000 lei cu titlu de cheltuieli de judecată pentru asistența juridică.

Poziția instanței de fond:

9. Prin hotărârea Judecătoriei Hîncești (sediul Central) din 18 ianuarie 2024 s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Galițchi Alexei împotriva Președintelui Republicii Moldova, Procuraturii Republicii Moldova, Consiliului Superior al Magistraturii și Judecătoriei Chișinău cu privire la încasarea prejudiciul moral cauzat prin infracțiune și compensarea cheltuielilor de judecată, ca neîntemeiată.
10. Pentru a hotărî astfel, prima instanță a reținut că respectarea de către organul de urmărire penală sau instanțele de judecată a normelor indicate de către reclamant, și anume a prevederilor art. 19, 254, 274, 313, 437- 451 urmează a fi verificată doar în cadrul unui proces penal în condițiile Codului de procedură penală, iar situația descrisă și invocată în cererea de chemare în judecată nu se încadrează în condițiile apariției dreptului la repararea prejudiciului moral și nu implică răspunderea statului, în persoana Președintelui Republicii Moldova, Procuraturii Republicii Moldova, Consiliului Superior al Magistraturii și Judecătoriei Chișinău pentru un eventual prejudiciu moral suportat de reclamant.

11. Cu referire la normele legale indicate de reclamant, instanța a notat că pentru apariția răspunderii delictuale este necesar un fapt juridic, acest rol fiind îndeplinit de temeiul răspunderii delictuale, care îl constituie componența delictului civil, și anume totalitatea de elemente esențiale formulate de legiuitor ca necesare și suficiente pentru angajarea răspunderii delictuale: prejudiciul, fapta ilicită, raportul cauzal dintre faptă și prejudiciu și vinovăția. Lipsa unui element, potrivit regulii generale, exclude răspunderea delictuală, cu excepția cazurilor expres prevăzute de lege când răspunderea delictuală se poate angaja și în lipsa unor elemente anume.
12. În mod special, instanța, reținând prevederile Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998, a conchis că în cauza dedusă judecății ne se atestă apariția dreptului la repararea prejudiciului, ori reclamantul nu a demonstrat: existența unei sentințe de achitare devenite definitive și irevocabile; scoaterea sa de sub urmărire penală sau a încetării urmăririi penale pe temeiuri de reabilitare; existența unei hotărârii adoptate de către instanța de judecată cu privire la anularea arestului contravențional în legătură cu reabilitarea persoanei fizice; existența încheierii adoptate de către judecătorul de instrucție în condițiile art. 313 alin.(5) din Codul de procedură penală, în privinţa persoanei achitate sau scoase de sub urmărire penală, privind declararea nulităţii actelor sau acţiunilor organului de urmărire penală sau organului care exercită activitate specială de investigaţii.
13. Mai mult ca atât, instanța a reținut faptul că organul care reprezintă statul în instanța de judecată pe această categorie de cauze este Ministerul Justiției.

Solicitarea apelantului:

14. Galițchi Alexei a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Hîncești (sediul Central) din 18 ianuarie 2024, solicitând casarea acesteia și adoptarea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

Argumentele părților:

15. În susținerea apelului Galițchi Alexei și-a exprimat dezacordul cu soluția instanței de fond, indicând că instanța de fond eronat s-a referit la prevederile Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998.
16. Astfel, reiterând normele internaționale în temeiul cărora a fost înaintată acțiunea, a subliniat că obiectul cererii de chemare în judecată este repararea prejudiciului cauzat prin infracțiune.
17. Prin referința depusă, reprezentantul intimatului, Judecătoriei Chișinău a solicitat respingerea cererii de apel și menținerea hotărârii Judecătoriei Hîncești (sediul Central) din 18 ianuarie 2024.
18. În ședința instanței de apel, atât apelantul cât și intimații, citați legal despre locul, data și ora acesteia nu s-au prezentat, apelantul și reprezentantul intimatului, Judecătoriei Chișinău au solicitat examinarea cauzei în lipsa sa, iar ceilalți intimați nu au comunicat instanței motivele neprezentării și nu au solicitat examinarea apelului în lipsa lor. Instanța de apel, în temeiul art. 379 alin.(2) Cod de procedură civilă, a dispus examinarea apelului în lipsa participanților.

Aprecierea instanței de apel:

19. Analizând legalitatea și temeinicia hotărârii atacate, prin prisma argumentelor invocate de participanții la proces și a materialelor din dosar, Colegiul consideră apelul declarat drept neîntemeiat și care urmează a fi respins, din următoarele motive.
20. În conformitate cu art. 373 Cod de procedură civilă *”instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor şi obiecţiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărîrii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă. În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărîrea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluţionarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanţii la proces. În cazul în care motivarea apelului nu cuprinde argumente sau dovezi noi, instanţa de apel se pronunţă în fond, numai în temeiul celor invocate în primă instanţă. Instanţa de apel este obligată să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în apel. Apelantului nu i se poate crea în propria cale de atac o situaţie mai dificilă decît aceea din hotărîrea atacată cu apel, cu excepţia cazurilor cînd consimte şi cînd hotărîrea este atacată şi de alţi participanţi la proces”.*
21. Potrivit art. 385 lit. a) Cod de procedură civilă ”*instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept să respingă apelul și să mențină hotărârea primei instanțe”.*
22. Conform dispozițiilor art. 130 alin. (1) Codul de procedură civilă ”*instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege”.*
23. În temeiul art.240 alin.(1) Cod de procedură civilă ”*la deliberarea hotărîrii, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluţionării cauzei şi admisibilitatea acţiunii”.*
24. Conform art. 239 Cod de procedură civilă *”hotărîrea judecătorească trebuie să fie legală şi întemeiată. Instanţa îşi întemeiază hotărîrea numai pe circumstanţele constatate nemijlocit de instanţă şi pe probele cercetate în şedinţă de judecată”.*
25. Hotărârea este întemeiată, dacă în ea sunt expuse toate circumstanțele care au importanță la soluționarea cauzei şi care au fost verificate în ședința de judecată multilateral, complet şi au fost elucidate probele privind circumstanțele constatate ale cauzei.
26. Concluziile privind circumstanțele de fapt ale cauzei se motivează în hotărâre prin probele enumerate în art. 117 Cod de procedură civilă, iar în conformitate cu art. 118 alin. (1) Cod de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.
27. Astfel, prevederile legale enunțate în mod expres, obligă instanța de apel să verifice circumstanțele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum şi cele care nu au fost stabilite şi este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei şi să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.
28. Din suportul probatoriu urmează că la 27 martie 2019 Galițchi Alexei s-a adresat cu o plângere penală către Procurorul-Șef al Procuraturii Anticorupție, prin care a solicitat dispunerea începerii urmării penale în privința judecătorilor ***** în temeiul art. *****Cod penal.

29. Prin ordonanța procurorului în Procuratura Anticorupție, Compan Dorin din 9 aprilie 2019, s-a refuzat înregistrarea și examinarea în ordinea prevederilor art. 274 din Codul de procedură penală a plângerii adresate Procuraturii Anticorupție de către Daniliuc Nicolae în interesele lui Galițchi Alexei privind pornirea urmăririi penale în privința judecătorilor ***** în temeiul art. *****Cod penal.
30. La 16 mai 2019, reclamantul, prin intermediul avocatului, a depus plângere împotriva ordonanței procurorului în Procuratura Anticorupție din 9 aprilie 2019, solicitând anularea acesteia, însă prin ordonanța Procurorului în Procuratura Anticorupție, Bețișor Adriana din 31 mai 2019 s-a respins ca fiind neîntemeiată plângerea avocatului.
31. La 11 iunie 2019, reclamantul, prin intermediul avocatului, a depus plângere împotriva ordonanței procurorului în Procuratura Anticorupție din 31 mai 2019 și prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 30 iulie 2019 plângerea depusă de avocatul Daniliuc Nicolae în interesul petiționarului Galițchi Alexei în ordinea art. 313 Cod de procedură penală a fost respinsă, iar prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 31 octombrie 2019 a fost respins ca inadmisibil recursul declarat de avocatul Daniliuc Nicolae în interesele petiționarului Galițchi Alexei împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 30 iulie 2019.
32. Ca urmare a menținerii fără modificări a încheierea din 30 iulie 2019 prin care a fost respinsă plângerea reclamantului/apelantului împotriva ordonanțelor procurorilor în Procuratura Anticorupție, Galițchi Alexei s-a adresat cu acțiune în instanța de judecată împotriva Președintelui Republicii Moldova, Procuraturii Republicii Moldova, Consiliului Superior al Magistraturii și Judecătoriei Chișinău, solicitând încasarea în mod solidar de la Președintele Republicii Moldova, Consiliul Superior al Magistraturii, Procuratura Republicii Moldova și Judecătoria Chișinău în beneficiul său a sumei în mărime de 12 000 000,00 euro cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin infracțiune, și anume prin aplicarea în privința sa a arestului preventiv pe parcursul a 63 luni și 25 zile și suma de 20 000 lei cu titlu de cheltuieli de judecată pentru asistența juridică.
33. Fiind investită cu judecarea cauzei în fond, prima instanță a ajuns la concluzia respingerii cererii de chemare în judecată ca fiind neîntemeiată. Nefiind de acord cu hotărârea instanței Galițchi Alexei a depus apel.
34. În contextul pretențiilor deduse judecării, Colegiul reține că potrivit art. 9 alin. (1) și (2) din Codul civil *" drepturile și obligațiile civile apar în temeiul legii, precum și în baza actelor persoanelor fizice și juridice care, deși nu sânt prevăzute de lege, dau naștere la drepturi și obligații civile, pornind de la principiile legislației civile. Drepturile și obligațiile civile apar: a) din contracte și din alte acte juridice; b) din acte emise de o autoritate publică, prevăzute de lege drept temei al apariției drepturilor și obligațiilor civile; c) din hotărâre judecătorească în care sânt stabilite drepturi și obligații; d) în urma creării și dobândirii de bunuri în temeiuri neinterzise de lege; e) în urma elaborării obiectelor de proprietate intelectuală; f) în urma cauzării de prejudicii unei alte persoane; g) în urma îmbogățirii fără justă cauză; h) în urma altor fapte ale persoanelor fizice și juridice și a unor evenimente de care legea leagă apariția unor efecte juridice în materie civilă".*
35. Conform art.16 alin.(1) din Codul civil *" apărarea dreptului civil se face, în condițiile legii, prin: a) recunoașterea dreptului; b) restabilirea situației anterioare încălcării dreptului și suprimarea acțiunilor prin care se încalcă dreptul sau se creează pericolul*

încălcării lui; c) constatarea sau, după caz, declararea nulității actului juridic; d) declararea nulității actului emis de o autoritate publică; e) impunerea la executarea obligației în natură; f) autoapărare; g) repararea prejudiciului patrimonial și, în cazurile prevăzute de lege, a celui nepatrimonial; h) încasarea dobânzii de întârziere sau, după caz, a penalității; i) rezoluțiunea sau modificarea contractului; j) neaplicarea de către instanța de judecată a actului ce contravine legii emis de o autoritate publică; k) alte căi prevăzute de lege".

36. Potrivit art.19 alin. (1) din Codul civil *" în condițiile legii, persoana lezată într-un drept al ei sau într-un interes recunoscut de lege poate cere repararea integrală a prejudiciului patrimonial și nepatrimonial cauzat astfel".*
37. Prevederile alin. (3) a aceluiași articol indică că "*se consideră prejudiciu nepatrimonial (prejudiciu moral) suferințele fizice și psihice, precum și diminuarea calității vieții. În cazul vătămării sănătății, prejudiciul nepatrimonial cuprinde, de asemenea, pierderea sau diminuarea unei capacități a corpului uman (prejudiciu biologic)",* iar 5 – că *"repararea prejudiciului presupune repunerea persoanei lezate în situația în care s-ar fi aflat dacă prejudiciul nu se producea".*
38. Conform prevederilor art.1998 alin.(1) și (2) din Codul civil *" cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune. Prejudiciul cauzat prin fapte licite sau fără vinovăţie se repară numai în cazurile expres prevăzute de lege."*
39. În acord cu prevederile art.2006 alin. (1)-(5) din Codul Civil *" prejudiciul cauzat printr-un act administrativ ilegal sau nesoluționarea în termen legal a unei cereri de către o autoritate publică sau de către o persoană cu funcție de răspundere din cadrul ei se repară integral de autoritatea publică. Persoana cu funcție de răspundere va răspunde solidar în cazul intenției sau culpei grave. Persoanele fizice au dreptul să ceară repararea prejudiciului moral cauzat prin acțiunile indicate la alin. (1). Obligația de reparare a prejudiciului nu se naşte în măsura în care cel prejudiciat a omis, cu intenție ori din culpă gravă, să înlăture prejudiciul prin mijloace legale. În cazul în care o autoritate publică are o obligație impusă de un act adoptat în scopul protecției contra riscului de producere a unui anumit fel de prejudiciu, ea răspunde pentru prejudiciul de acest fel cauzat sau nepreîntâmpinat prin neexecutarea obligației, cu excepția cazului când autoritatea publică demonstrează că a dat dovadă de diligență rezonabilă în executarea obligației. Autoritatea publică nu răspunde pentru prejudiciul cauzat prin adoptarea unui act normativ sau omisiunea de a-l adopta".*
40. Potrivit art. 2007 Cod civil *"prejudiciul cauzat persoanei prin acţiunile organelor de urmărire penală, ale procuraturii sau ale instanţelor de judecată se repară de către stat integral, indiferent de vinovăţia persoanei responsabile, în următoarele cazuri: a) condamnare ilegală, tragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a măsurii preventive sub forma arestului preventiv sau sub forma declaraţiei scrise de a nu părăsi localitatea; b) aplicare ilegală, în calitate de sancţiune contravenţională, a arestului, a muncii neremunerate în folosul comunităţii; c) acţiuni sau inacţiuni care au dus, după caz, la: – constatarea de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului, prin hotărâre, a încălcării drepturilor sau libertăţilor fundamentale ale unei persoane şi dispunerea achitării unor sume în beneficiul acesteia; – pronunţarea unei hotărâri de către o*

instanţă judecătorească naţională, ca urmare a condamnării statului de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului, prin care s-a dispus achitarea unor sume din contul statului. Statul se exonerează de răspundere în cazul cînd persoana vătămată a contribuit intenţionat şi benevol la producerea prejudiciului prin autodenunţ”.

41. Verificând legalitatea și temeinicia hotărârii primei instanțe contestate în raport cu prevederile aplicabile la caz și criticile aduse în cererea de apel, instanța de apel constată că instanța de fond a dat o apreciere corectă raportului juridic stabilit între părți, a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei, concluziile instanței de fond expuse în hotărâre fiind în corespundere cu probele administrate, iar normele de drept material au fost aplicate corect.
42. În argumentarea acestei poziții, Colegiul judiciar, reținând că obiectul acțiunii este repararea prejudiciului moral, că pârâți sunt entități publice și că pretențiile sunt înaintate în temeiul unui presupus fapt ilicit al autorităților – arest preventiv pe termen lung, presupus abuziv, constată că acțiunea intentată de Galițchi Alexei are, în drept, natura unei acțiuni civile delictuale în temeiul răspunderii patrimoniale a statului pentru prejudiciile cauzate de erorile judiciare, astfel cum este reglementată de legislația Republicii Moldova.
43. Astfel, acțiunea se circumscrie dispozițiilor art. 2006 și art. 2007 Cod civil, precum și Legii nr. 1545/1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilegale ale organelor de urmărire penală, procuraturii și instanțelor judecătorești – cadrul legal care stabilește procedura reparării prejudiciului în urma erorilor și acțiunilor ilicite ale procuraturii și instanțelor de judecată.
44. Colegiul judiciar relevă că legislația condiționează posibilitatea reparării prejudiciului cauzat prin erori judiciare și de urmărire penală de existența unei componențe juridice complexe, care include: a) temeiurile de reparare a prejudiciului, care sunt enumerate în art.3 alin.(1) din Legea nr.1545/1998 și b) condițiile de apariție a dreptului la repararea prejudiciului cauzat persoanei prin erori judiciare și de urmărire penală, stabilite în art.6 din Legea nr.1545/1998.
45. Aici Colegiul accentuează că temei de reparare a prejudiciului cauzat persoanei prin erori judiciare și de urmărire penală este fapta ilicită săvârșită pe persoanele cu funcții de răspundere din cadrul instanțelor de judecată și a organului de urmărire penală. Fapta ilicită manifestă particularități specifice și se caracterizează prin săvârșirea de către persoanele cu funcții de răspundere a unor acțiuni specifice, precum: reținerea ilegală, aplicarea ilegală a măsurilor preventive sub formă de arest, de declarație de a nu părăsi localitatea sau țara, tragerea ilegală la răspundere penală, condamnarea ilegală, confiscarea ilegală a averii, supunerea ilegală la muncă neremunerată în folosul comunității, efectuarea ilegală a percheziției, ridicării, punerii ilegale sub sechestru a averii, eliberarea sau suspendarea ilegală din lucru (funcție), supunerea ilegală la arest contravențional, reținerea contravențională ilegală sau aplicarea ilegală a amenzii contravenționale de către instanța de judecată; efectuarea măsurilor speciale de investigații cu încălcarea prevederilor legislației; ridicarea ilegale a documentelor contabile, a altor documente, a banilor, a ștampilelor, precum şi blocarea conturilor bancare.
46. Totodată, din textul normei citate reiese că legiuitorul califică drept acţiuni ilicite - acţiunile sau inacţiunile organului de urmărire penală sau ale instanţei de judecată, care

nu neapărat să fie ilegale, dar al căror caracter ilegal se manifestă prin încălcarea principiului general, potrivit căruia nicio persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere şi nu poate fi judecată.

47. În dispozițiile legale, legislatorul a evidențiat atât cercul concret de temeiuri (reținerea ilegală, tragerea ilegală la răspundere penală, condamnarea ilegală etc.) necesare pentru ca prejudiciul cauzat persoanei să poată fi reparat, cât și cercul condițiilor de apariție a dreptului la repararea prejudiciului (sentința de achitare, ordonanța de încetare a procesului penal sau de scoatere de sub urmărire penală etc.), adică actul de reabilitare, care atestă admiterea erorii judiciare şi prejudicierea neîntemeiată a persoanei.
48. La caz, Colegiul civil, în acord cu poziția primei instanțe, nu a identificat existența temeiului și condiției de reparare a prejudiciului cauzat persoanei prin erori judiciare, fapt ce condiționează imposibilitatea reparării prejudiciului cauzat prin erori judiciare și de urmărire penală conform Legii nr.1545/1998.
49. Or, Colegiul subliniază faptul că pentru ca persoana să poată pretinde la repararea din contul Statului a prejudiciului material şi moral în temeiul Legii nr. 1545, trebuie să existe simultan câte una din condiţiile prevăzute de art.3 şi art.6 din legea menţionată supra, iar lipsa acestora evidenţiază substanţial netemeinicia acţiunii examinate.
50. Colegiul respinge ca neîntemeiată poziția apelantului că obiectul cererii de chemare în judecată este repararea prejudiciului cauzat prin infracțiune, menționând că în absența unei hotărâri judecătorești definitive prin care să fi fost constatată existența unei infracțiuni și vinovăția autorului, nu poate fi reținut caracterul ilicit penal al faptei invocate de reclamant ca temei al răspunderii civile delictuale.
51. Aici Colegiul judiciar menționează că conform art. 300 alin.(2) și (3) Cod de procedură penală *”Judecătorul de instrucţie examinează plîngerile împotriva actelor ilegale ale organelor de urmărire penală şi ale organelor care exercită activitate specială de investigaţii dacă persoana nu este de acord cu rezultatul examinării plîngerii sale de către procuror sau nu a primit răspuns la plîngerea sa de la procuror în termenul prevăzut de lege. Judecătorul de instrucţie examinează plîngerile împotriva acţiunilor ilegale ale procurorului care nemijlocit exercită acţiuni de urmărire penală dacă persoana nu este de acord cu rezultatul examinării plîngerii sale de către procuror sau nu a primit răspuns la plîngerea sa de la procuror în termenul prevăzut de lege”.*
52. Respectiv, supravegherea legalității și echității acțiunilor și măsurilor întreprinse de organele de urmărire penală (procuratură) reprezintă esența controlului judiciar al procedurii prejudiciare penale. Acest control asigură că drepturile și libertățile fundamentale ale persoanelor implicate sunt respectate și că procedurile se desfășoară conform legii, precum și protejează drepturile fundamentale ale persoanelor, printre care și dreptul la un proces echitabil.
53. Prin urmare, în situația în care plângerea lui Galițchi Alexei asupra acțiunilor/inacțiunilor procuraturii în ordinea art.313 din Codul de procedură penală a fost examinată de către judecătorul de instrucție și încheierea din 30 iulie 2019 prin care a fost respinsă plângerea reclamantului/apelantului împotriva ordonanțelor Procurorului Anticorupție a fost menținută prin decizia Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău din 31 octombrie 2019, Galițchi Alexei neîntemeiat pretinde că acțiunile invocate constituie infracțiune.

54. În continuare, Colegiul civil recunoaște ca fiind corectă motivarea efectuată de către instanța de fond cu privire la neîntrunirea condițiilor apariției dreptului la repararea prejudiciului moral, iar pentru a nu admite repetări inutile, instanța de apel le va însuși.
55. Corespunzător, circumstanțele de fapt invocate de Galițchi Alexei în cererea de chemare în judecată nu implică răspunderea statului în persoana Președintelui Republicii Moldova, Procuraturii Republicii Moldova, Consiliului Superior al Magistraturii și Judecătoriei Chișinău pentru un eventual prejudiciu moral suportat de către reclamant, deoarece refuzul în pornirea urmăririi penale a fost verificat în cadrul procedurilor de control, fapt ce exclude incontestabil răspunderea patrimonială a statului.
56. De altfel, nu există legătură directă între acești subiecți și presupusul prejudiciu, ceea ce face inadmisibilă o angajare solidară a răspunderii.
57. Posibilitatea persoanelor fizice de a apela la metoda de reparare a prejudiciilor rezultă din faptul lezării lor în drepturi, metodei de reparare a prejudiciilor fiindu-i atribuit un caracter universal de apărare a drepturilor civile. Iar, în condițiile în care reclamantul/apelant Galițchi Alexei nu fost făcută dovada comiterii de către pârâții/intimați a unei fapte ilicite, sunt nejustificate solicitările apelantului de a cere despăgubiri în prezenta speță.
58. În accepțiunea instanței realizarea unui drept la repararea prejudiciului nu se face gratuit, fără a fi supus unor rigori procedurale în ceea ce privește respectarea sarcinii probațiunii, iar partea care reclamă încălcarea unui drept prin prisma raționamentului instituit la art. 5 coroborat cu art.118 alin. (1) din Codul de procedură civilă, urmează să demonstreze temeinicia acestuia, iar la caz apelantul nu a realizat pe deplin această sarcină.
59. Colegiul civil nu poate reține argumentele apelantului, or, acestea sunt bazate pe interpretarea eronată a normelor de drept, mai mult, au fost deja supuse examinării şi aprecierii juste de către instanţa de fond, fiindu-le oferite concluziile de rigoare.
60. În consecinţă, instanţa de apel, prin prisma jurisprudenţei CEDO şi anume cauza Rebait şi alţii contra Franţei, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25.02.1995, nr.26561/1995, unde Comisia a menţionat că „[...] art. 6 § 1 al Convenţiei, nu impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanţă de recurs, întemeindu-se pe dispoziţii legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinţei pronunţate de o instanţă inferioară, ca fiind lipsit de şanse de succes”, consideră necesar de a respinge şi alte argumente invocate în apel, mai mult că acestea nu denotă încălcarea esenţială sau aplicarea eronată la caz a normelor de drept material sau procedural de către instanţe.
61. Din considerentele menţionate, Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ ajunge la concluzia de a respinge apelul şi de a menţine hotărârea instanței de fond.
62. În conformitate cu art. 385 lit. a), art. 389-390, art. 394 din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău,-

d e c i d e :

Se respinge cererea de apel declarată de către Galițchi Alexei.

Se menține hotărârea Judecătoriei Hîncești (sediul Central) din 18 ianuarie 2024, emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Galițchi Alexei împotriva Președintelui Republicii Moldova, Procuraturii Republicii Moldova, Consiliului Superior al

Magistraturii și Judecătoriei Chișinău cu privire la încasarea prejudiciul moral cauzat prin infracțiune și compensarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este definitivă, însă poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de două luni din data comunicării deciziei integrale.

Președintele completului Ana Panov

Judecători Dorin Dulghieru

Ruxanda Pulbere